

С.А. „Д. А. Ценов“ – Свищов
Рх. № 93.00-125/27.08.2018 г.

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА

9002, Варна • бул. „Княз Борис I“ 77 • Телефон 052 643 360 • Телефакс 052 643 365

СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Десислава Бориславова Серафимова, Икономически университет – Варна, катедра „Управление и администрация“, професионално направление „3.7. Администрация и управление“, научна специалност „Социално управление“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научната специалност „Планиране“

Основание за представяне на становището: участие в състава на научно жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 640/ 09.07.2018 г. на Ректора на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Автор на дисертационния труд: Мариела Димитрова Стоянова, докторант към катедра „Стратегическо планиране“, СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Тема на дисертационния труд: „ВНЕДРЯВАНЕ НА ИНОВАЦИОННИ СТРАТЕГИИ В БИЗНЕС ОРГАНИЗАЦИИТЕ (МЕТОДИКО-ПРИЛОЖНИ АСПЕКТИ)“

I. Общо представяне на дисертационния труд

1.1. Предмет

Целта на дисертационния труд е ясно формулирана – „да се предложи методика за внедряване на иновации в съвременните бизнес организации и да се извърши апробация на нейните възможности за повишаване на конкурентоспособността“. Като **обект** на изследването докторантът посочва иновациите и иновационните стратегии за развитие на дейността, а **предмет** – методико-приложните аспекти при внедряване на иновационните стратегии, разгледани в контекста на стратегическия мениджмънт. Докторантът застава зад **тезата**, че за „успешното внедряване на иновационни стратегии в българските фирми се изисква използване на адекватна методика, която да осигури прецизно обвързване на началната с целевата стратегическа позиция на бизнес организациите.“ Предполага се, че активното ѝ прилагане ще доведе до редица полезни ефекти за организациите, като напр. решаване на комплексни проблеми при обновяване на дейността, улесняване реализацията на иновационни проекти и до цялостно увеличаване на конкурентоспособността.

1.2.Обем

Представеният за рецензиране труд е в обем от 159 страници и 19 страници в приложения. Основното изложение съдържа въведение, три глави, заключение,

библиографска справка и приложения. Разработката е илюстрирана с 28 фигури и 14 таблици, които онагледяват и улесняват възприемането на текста.

1.3. Структура

Структурата на дисертационния труд се основава на добре обоснована логика, последователност и връзка между третираниите проблеми.

В **първа глава** се проследява развитието на идеите за същността и ролята на иновациите в бизнеса. Анализирани са основните класификации на видовете иновации, които служат за основа на авторовото им типизиране. Представени са резултати от научни изследвания, от проучвания на консултантски компании на международно и регионално равнище, както и виждания на международни институции, вкл. Стратегия на Еврокомисията за отворени иновации. Целенасочено са разгледани основните фактори, влияещи благоприятно или неблагоприятно при внедряване на иновациите и инновационните стратегии, както и елементите в стратегическия иновационен процес.

Във **втора глава** се анализира състоянието и инновационната динамика в България, изясняват се някои стратегически въпроси при избор и въвеждане на инновационни стратегии. Подробно е описана разработената от докторанта методика за внедряване на инновационни стратегии. Анализирани са източниците за финансиране на иновации, проблемите на инновационния рисък, характеризирани са приложими инновационни организационни структури.

Трета глава е посветена на описание на проведеното от докторанта емпирично проучване на практиките при прилагане на инновационни стратегии, обхващащи 102 МСП в България. Аргументиран е изборът на ИТ-сектора у нас като специфичен обект на изследване и са анализирани основните стратегически профили при внедряване на иновации в него. Коментирани са и нагласите на изследваните български организации да прилагат конкретна методика при внедряване на инновационните стратегии.

1.4. Литература

При написване на дисертацията са използвани 120 литературни източници, сред които 88 на български език и 32 на английски. Демонстрирано е добро познаване на основните концепции на български и чуждестранни автори по изследваните проблеми.

1.5. Приложения

Представени са 19 страници в 2 приложения. Съдържат описание на етапите и елементите в разработената от докторанта методика за внедряване на инновационни стратегии и макет на анкетната карта, използвана в емпиричното проучване. Допълват подходящо основния текст в дисертационния труд.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

2.1. Преценка на актуалността и разработеността на изследвания в дисертацията научен проблем

Представеният за рецензиране дисертационен труд е посветен на значим изследователски проблем, чиято актуалност е доказана убедително от докторанта. Усилията ѝ са фокусиране по-специално върху изясняване на специфичните въпроси и проблеми при етапа „внедряване на иновациите“, който е относително по-малко изследван в сравнение с етапа „генериране на идеи за иновации“. Успешно са откроени дискусионни и все още нерешени въпроси в този контекст.

2.2. Преценка на езика, обема и инструментариума на дисертационния труд

Стилът на дисертационния труд е стегнат, текстът е написан на разбираем научен език. Считам, че изборът на теоретична основа на изследването е удачен. Обработени са достатъчни като обем литературни източници. Демонстрирана е научна добросъвестност при позоваване на чужди схващания и умения за изразяване на обосновани критични становища по изследваната проблематика. На основата на теоретичните си познания и на проведеното емпирично проучване докторантът формулира проблеми, прави изводи и обобщения по изследваната тема.

Умело са използвани подходящи научноизследователски подходи и методи, ясно са описани използваните инструменти за събиране информация, правилно са интерпретирани получените резултати.

2.3. Оценка на автореферата

Представеният автореферат е в обем от 41 страници и отговаря на възприетите в академичните среди изисквания за неговата структура и съдържание. Ясно представя дисертационния труд в синтезиран вид, както и най-важните и най-съществени резултати от изследването. Приносите са отразени коректно.

В него са посочени 5 публикации, свързани с тематиката на дисертационния труд – 2 статии и 3 доклада, като 1 от тях е представен на английски език. Всички публикации пряко кореспондират със съществени проблеми, разглеждани в дисертационния труд.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Приемам изведените в автореферата приноси. Според личната ми прещенка разработената от докторанта методика за внедряване на иновационни стратегии в бизнес организациите може да се оцени като най-значим научен принос. Бих откроила също предложената авторова типизация на видовете иновации, базирана на анализ на съществуващите до момента разработки, както и извършеното систематизиране и критично осмисляне на наличното знание относно еволюцията на идеите за същността и ролята на иновациите в съвременния бизнес.

Като основен принос с научно-приложен характер възприемам формулираните изводи относно състоянието на иновационната среда в МСП в България, конкретизирането на факторите, влияещи върху процеса на внедряването на иновации в тях и направените констатации относно нагласите им да прилагат конкретен инструментариум в този процес.

IV. Бележки и въпроси към докторанта

1. Не са формулирани изследователски хипотези, произтичащи от изследователската теза и подпомагащи доказването ѝ.
2. Възможно е някои от ползваните литературни източници да се актуализират с по-съвременни.
3. Не става ясно кой е авторът на описания „иновационен бизнес модел“ на с. 48.
4. Някои текстове се нуждаят от прецизиране и допълнителни пояснения – напр. „Акцентирането върху плановите въпроси от стратегически позиции дава възможност за постигане на следното ...“ (с.40), „Иновационният бизнес модел е

концепция, която по достъпен начин описва как организацията развива бизнеса си и очертава своите стратегически перспективи“ (с. 48), „Този тип продукти [ERP] се причисляват към т. нар. „вертикални решения ...“ (с. 136), „Управлението на хоризонталните и вертикални комбинации от стратегически решения е неделима част от цялостния мениджмънт на организацията“ (с. 136).

5. Целта на дисертационния труд е „да се предложи *методика* за внедряване на иновации в бизнес организациите и да се извърши аprobация на *нейните* възможности за повишаване на конкурентоспособността“. Какви критерии и показатели и какви въпроси в емпиричното проучване са използвани за оценка на възможностите на *методиката* за подобряване на конкурентоспособността и за измерване/оценяване на посочените в изследователската теза очаквани ефекти *от приложението* ѝ с оглед по-прецизно обвързване на началната с целевата стратегическа позиция?

Посочените критични бележки не променят общото положително възприятие за дисертацията, а имат по-скоро характер на препоръки за бъдещата работа на докторанта.

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

Представеният за рецензиране труд представлява завършено научно изследване, отличава се с актуалност, методическа издържаност и практическа значимост на постигнатите резултати. Отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и на съответните вътрешни правила на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

Авторът Мариела Стоянова показва умения да провежда самостоятелна изследователска работа на добро теоретично и практическо равнище, като използва подходящи научни методи.

Всичко това ми дава основание да дам *положителна оценка* и с пълна убеденост да предложа на членовете на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Мариела Стоянова по научната специалност „Планиране“.

27.08.2018 г.
Варна

Изготвил становището:
(доц. д-р Д. Серафимова)

